

navnlige Tscherning, som stærkt pointerede i alle de Foredrag, han holdt om den Sag, at den kgl. Landbohøjskole nærmest vilde blive en Skole for det større Landbrug. Tscherning paaviste — og med Rette — at det mindre Landbrug selv havde maattet bestøtte de Skoler, hvorhen de sende deres Børn til Uddannelse og Undervisning, nemlig de mange Højskoler og Landbrugsskoler, som man allerede den Gang var beqvandt at reise rundt omkring i Landet. Tscherning og Grundtvig mente da, at de, der bedre havde Raad til det, de større Landbrugere, at de ogsaa for deres egne Benge maatte kunne etablere lignende Skoler, som Bønderne havde etableret. Og det har vist sig, at den Anskuelse var rigtig, at den kgl. Landbohøjskole nærmest vilde blive frekventeret af de bedre stillede Samfundsklasser. Thi naar man ser paa det Bilag, der ledsager Betænkningen, og som findes under Nr. 23, Bq. 82, saa vil man se, at i Tidsrummet fra 1859—60 til 1885—86 er Antallet af Gaardmands-sønner, der ere dimitterede fra nævnte Skole kun 67, medens Antallet af Elever, hvis Fædre tilhøre det større Landbrug og Skovbrug, udgjør 66, og Antallet af Sønner af Embedsmænd, Læger og Mænd i lignende Stilling er 65. Det viser sig altsaa, at Gaardmandsklassen her i Landet kun har sendt et faare lille Antal Elever til den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole i Forhold til, hvad de bedretillede Samfundsklasser have sendt dertil, og det ligger jo simpelt hen i, at Befolkningen har søgt Oplysning paa Landbrugsskolerne og Højskolerne, og jeg er noget bange for, at hvis man gaar ind paa det Forslag i den Skitse, hvori det her foreligger, vil man snarere gjøre de mindre Landbrugsskoler Skade end Gavn. Jeg er bange for, at den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, forvandles til et Universitet, som det, der her paataales efter Forslaget, snarere vil skade end gavne den mindre heldig stillede Del af Befolkningen, og de Skoler ude i Landet, der nærmest søges af Bønderne, ville i Fremtiden faae vanskeligere ved at faae den Understøttelse af Staten, som de have Krav paa for paa fyldestgjørende Maade at yde Almuen en forbedret Undervisning. Man ser jo, hvor lunkent — for ikke at sige noget værre — Regjeringen og dens Venner stille sig til de Skoler ude i Landet, der søges af Bønderne. Man ser jo, med hvilken Ubillie der ydes Bidrag til disse Skoler, og man ser jo, med hvilken Vilkaarlighed disse Bidrag fordeles. Naar en Højskoleforstander eller en Forstander for en Landbrugsskole ude i Landet er saa heldig at dele Regjeringens Anskuelse, faar han jo i Reglen en meget

betydelig Understøttelse, men er han ikke saa heldig at dele Regjeringens Anskuelse, saa kan man blot se af de Bilag, der følge med Finantsloven, hvilken Vilkaarlighed der anvendes ved Uddelingen af de bevilgede Midler. Smidertid tror jeg ogsaa, at det har sine Vanskeligheder i mange andre Retninger at forvandle Landbohøjskolen til et Universitet. Jeg tror, at man let vil risikere at faae de mindre heldige Egenstaber ved Universitetsdannelsen. Skulde man tænke sig, at Bønderne i højere Grad vilde sende deres Sønner til Landbohøjskolen, naar den blev forvandet til et Universitet, er det et stort Spørgsmaal, om det vilde være heldigt for dem. Jeg er fuldt enig i den Betragtning, at Oplysning er noget af det Bedste, man kan være med til at yde det danske Folk. Men det gjælder om, at det bliver en Oplysning, som kan komme de enkelte Samfundsklasser til Gode i den Stil-ling, de skulle indtage i Samfundet. Jeg er bange for, at man faar en Skole, der gjør Bønderne vel fine. Vi trænge ikke til fine Bønder, vi trænge til dygtige, oplyste, arbejdslystne Bønder, til Folk, der ikke skamme sig ved at være Bønder, men Folk, der sætte en Værdi i at være Bønder. Vi have jo haft flere sørgelige Exempler paa, hvordan unge Mænd af Landbostanden, der have været Elever paa mere forfinede Landbohøjskoler, naar de kommer tilbage derfra og ikke rigtig have fordøjet de Kundskaber, de have faaet paa saadanne Skoler, have gjort mange Experimenter, der hverken have været i deres eller Landbrugets Interesse. Hvad det angaar, at man iøvrigt mener, at det særlig vil være i Landbrugets Interesse at ansætte saa mange Professorer ved Universitetet, som her foreslaas, saa tror jeg, det er en Illusion. Jeg tror, at man noget forvevler to Ting og tror, at, naar man blot faar Professorer, saa har man med det Samme en Række Videnskabsmænd. Det er ofte to forskjellige Ting, det at være Lærer og det at være Videnskabsmand. En Mand kan være en udmærket dygtig Lærer uden at være Videnskabsmand, og en Mand kan være en udmærket Videnskabsmand og dog være en mindre god Lærer. Det har vi mange, mange Exempler paa. Naar det viser sig, at der blandt Lærerne ved Landbohøjskolen findes udmærket dygtige og begavede Mænd, Mænd, der have Anlæg for at være Videnskabsmænd, saa har jeg selvfølgelig ikke Noget imod, at man ordner Forholdene ved Landbohøjskolen saaledes, at saadanne Mænd forfremmes til Professorer og lønnes i Forhold dertil. Jeg har f. Ex. ikke det Mindste imod, at en Mand som Docent